

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 2-iej popołudniu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Numer pojedynczy kosztuje w miejscu i na prowincji **20 Mk.**

Biura Redakcji i Administracji ulica Podwale 3. — Ekspedycja miejscowa i zamiejscowa ul. Czarnieckiego 12. Pojedyncze numery do nabycia w Ekspedycji ul. Czarnieckiego 12, w biurze dzienników **S. Sokołowski i Ska** Jagiellońska 7, w biurach dzienników i trafikach. — Listy należy frankować.

Reklamacje otwarte wolne od opłaty. — Konto P.K.O. Nr. 141.690.

Telefon Redakcji **Nr. 192.** — Telefon Administracji **Nr. 73.**

PRENUMERATA:

	mieściennie
we Lwowie bez dostawy	440— Mk
we Lwowie z dostawą	500— Mk
z przesyłką pocztową w Polsce	500— Mk
z przesyłką pocztową w innych państwach	650— Mk

Wszystkie ogłoszenia przyjmuje Administracja „Gazety Lwowskiej”, Lwów, ulica Podwale 3, w godzinach od 8—2 i 5—7 i biuro S. Sokołowski i Ska, ulica Jagiellońska 7.

„Przewodnik naukowy i literacki” kwartalnik. Pieniężna za zeszyt 100 Mk.

Listy i przesyłki rękopisów należy przysyłać do Redakcji „Przewodnik” pod adresem: Lwów, ul. Wałowa 31, I. p. (nad mezaninem)

Część urzędowa.

Minister sprawiedliwości zamianował Eugeniusza Markiewicza, sędziego powiatowego w Inowrocławiu, sędzią sądu okręgowego w Stanisławowie.

Zaprzeczenie.

Biuro prasowe Ministerstwa Skarbu komunikuje: Rozsiewane przez spekulantów pogłoski o rzekomem ustąpieniu Ministra Skarbu dra Michalskiego wobec prawie jednogłośnie uchwały sejmowej odesłania projektowanej ustawy o daninie majątkowej do komisji, **pozbawione są wszelkich podstaw.**

Pogłoski te mają jedynie na celu **przeciwdziałanie tendencji zwyczajnej marki polskiej.**

Prasa angielska o rozstrzygnięciu górnośląskim.

Exposé Balfoura w kwestji górnośląskiej przyjęto w Anglii **życzliwie.** Dzienniki wyrażają uznanie dla bezpartyjności podziału. Decyzja ge-

DR. A. J. DZIEDZIELEWICZ.

Józef Supiński

(aktualność Jego głównej myśli dla dzisiejszej doby w życiu Polski).

(Dokończenie)

Tak było przed laty około 60, kiedy Supiński, uczestnik walki z r. 1831, wróciwszy z emigracji do kraju, wydawał pierwsze swoje pisma. Społeczeństwo hidalgów, prawie że miało u nas pracę realną jeszcze — w pogardzie... Jakże korzystna od tego czasu po dziś dzień przemiana! Wprawdzie i dziś jeszcze nie wszyscy umiemy pracować, bo żeby naród w całości stał się pracowitymi pracować umiał, do tego potrzeba wielkiej szkoły pracy i sprzyjających po temu warunków, a u nas raczej wszystko było przeciw temu. Ale mimo to nie tylko zrozumienie konieczności i znaczenia pracy rosło od owego czasu w narodzie z dnia na dzień, ale — co ważniejsze — łamiąc wszystkie przeciwności, jeśliśmy się i uczyli pracy już nie tylko na roli, ale i w przemyśle, a nawet po trosze i w handlu, tak dawniej przez Polaka unikany i pogardzany. — Gdyby nie ten ożywczy i zbawienny prąd pracy, — czyżbyśmy dziś, rzućmy na wzburzone wojną fale międzynarodowego przewrotu i chaosu ekonomicznego, potrafili się na nich utrzymać bodaj tak, jak to czynimy bez wszelkiej pomocy zewnętrznej — a wszem i wobec mimo zespołu wrogich nam czyn-

Przetarg ustny na SAMOCHODY we Lwowie

ogłoszone do sprzedaży konkursowej K. 15 w biuletynie „**DEMOBIL**” zeszyt 5-ty odbędzie się dnia 21. października r. b. w sali Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie, ul. Zimorowicza.

Puszki od konserw (w Warszawie, Krakowie i Poznaniu)

Blacha falista (w Warszawie)

Szyny kolejowe (w Terespolu)

Żelazo budowlane (w Terespolu)

Lokomobile (w Lublinie)

Młocarnie (w Lublinie)

Prasy do siana (w Lublinie)

będą sprzedane w drodze przetargu w Warszawie w Oddziale Likwidacji Demobilu Wojskowego, Królewska 23.

Szczegóły patrz

„**DEMOBIL**” zeszyt 7-my

Termin składania ofert 27. października 1921 r.

ników zewnętrznych i wewnętrznych, pracujących nad naszym ekonomicznym pograżeniem? Czy ziemia nasza, przeorana w przeważnej części po kilkakroć żelaznym pługiem wojny i pokryta zgłiszczami, nie byłaby dziś bez tej pracy jednym tylko ugorzem; czy nasze fabryki i warsztaty pracy, ogolone z narzędzi, okradzione z maszyn, pozbawione surowca byłyby dziś zdolne porwać się ze skutkiem na takie przedsięwzięcia, jak nasz Targ poznański i „Targi Wschodnie” we Lwowie?

W życiu gospodarczym nie ma cudów. Rządzą nim — jak to najlepiej wykazał Supiński — prawa tak nieugięte, jak prawa przyrody. Gdyby naród nasz od lat kilkudziesięciu nie był w „szkole pracy” i to tej twardej, w której trzeba się było łamać nie tylko z własną naturą, ale i z przeszkodami ze strony tych, którym na naszej niższości w pracy zależało i zależy — to dziś, w ekonomicznej „blokadzie”, jaka nas otacza i przy pomocy, jaką jej podają wrocie naszemu życiu gospodarczemu czynniki wewnętrzne, byłibyśmy już dawno zupełnymi bankrutami.

Że tak nie jest, sprawiła to tylko praca, zyskująca w narodzie naszym coraz to szersze zrozumienie i coraz większe prawo obywatelstwa... Chociaż w międzynarodowym wyścigu pracy daleko nam jeszcze do zrównania się z innymi, to przecież możemy już mieć nadzieję, że raz nabrany rozmach nie tylko nie ustanie, ale pod parciem konieczności życiowych i po ustaniu przeszkód dotych-

czasowych nabierze ruchu przyspieszonego i pozwoli wyrównać niejedno opóźnienie.

Gorzej jednak ma się rzecz z drugim podstawowym czynnikiem i warunkiem rozwoju i postępu ekonomicznego, określonym przez Supińskiego wyrazem: **wiedza.** — W znaczeniu tego czynnika tkwi właśnie cała wartość ekonomiczna, a z ducha swego narodu zaczerpniętej teorii Supińskiego (Polskiej Jego Szkoły gosp. społ.) i wartość ta dziś właśnie powinna stać jasno przed oczami wszystkim warstwom i wszystkim stronnictwom naszego narodu...

Tu jakże bardzo daleko nam jeszcze do zrozumienia tej drugiej prawdy rządzącej już nie tylko ekonomicznym, ale całym życiem narodów — prawdy: że tylko praca, oparta o wiedzę daje prawdziwą wartość nie tylko rzeczom, ale i samej człowiekowi i stwarza ów „zasób” wartości (w majątku i w ludzie), zwany przez innych ekonomistów „kapitałem”, który daje narodowi jego materialną i duchową potęgę.

Ten drugi czynnik, mający zwłaszcza dla naszego narodu, jako psychicznie bardzo uzdolnionego, tak wielkie znaczenie, wysuwa się dziś na plan pierwszy. — W przyszłości te tylko narody będą zwyciężać w wyścigu pracy, a tem samem i w powodzeniu na wszystkich polach — które pracę swą oprą o „najlepszą wiedzę”, zaprzęgając do niej siłę i wynalazczość swego ducha coraz więcej siły przyrody... Od zrozumienia i zastosowania tej prawdy w życiu zależy będzie na pewno cała przyszłość naszego narodu.

newska — zdaniem pism — wzmocni silnie znaczenie i kredyt moralny Ligi.

„Times“ piszą o wielkiej, historycznej wagi przysądze wyświadczonej Europie przez zadowolające wyjście z trudnego międzynarodowego problemu grożącego poważnymi komplikacjami w Europie. Rząd niemiecki okazywał w ostatnich czasach nieufność i niecierpliwość w stosunku do zamierzonego rozstrzygnięcia Ligi. Rząd Wirtha winien wpłynąć na ludność niemiecką w kierunku umiarkowania i spokoju. Rozdmuchiwanie niezadowolenia może spowodować na Niemcy świeże i niepożądane zamieszki.

Przydzielenie Polsce ważnej części G. Śląska z potężnymi zasobami gospodarczymi jest dowodem zaufania do Polski i jej rozumnej na przyszłość polityki, która uwzględniała należyte czynniki gospodarcze i żywotność prowincji tak ważnej dla Europy. Powinna ona również ze swej strony wykluczyć agresywne żywioły w stosunku do Niemiec. Pomyślność kraju leży wyłącznie w porozumieniu się niemiecko-polskiem. Polska, która otrzymała ważny mandat, powinna okazać światu, że jest zdolna do zaprowadzenia u siebie silnego rządu, dającego gwarancje porządku i winna okazać się w pokojowej i owocnej pracy rywalką drugiej strony.

Oddanie znacznych zasobów gospodarczych Polsce wpłynie potężnie na stabilizację jej przemysłu i stosunków wewnętrznych. Niemcy i Polska winne współpracować z Ligą Narodów w dążeniu do stworzenia rzeczywistego pokoju.

„Daily Telegraph“ pisze, że Balfour należyście docenił decyzję górnośląską i że trzeba w zupełności zgodzić się na jego wywody. Wszelkie demonstracje nacjonalistyczne, gdziekolwiekby się one pojawiły po wyroku, nie są na miejscu i utrudniają upragnione porozumienie się obu stron.

Na polu gospodarczym powinna Polska i Niemcy porozumieć się i oddać pokojowej pracy. Liga swoim wyrokiem dała tylko szemat rozwiązania. Cała praca spada obecnie na barki obu stron. Ze strony amerykańskiej nie nadeszły jeszcze wiadomości o stanowisku prasy i kół rządowych. Rząd amerykański uzna bezwzględnie za sprawiedliwe stanowisko Ligi w rozstrzygnięciu sprawy.

Wrażenie decyzji genewskiej w Niemczech.

Rząd i inspirowane dzienniki niemieckie nie ustają w usiłowaniu obalenia decyzji genewskiej w sprawie G. Śląska. Gdy więc z jednej strony

i dlatego tak bardzo trzebaby nam dzisiaj odnowić znajomość z podstawowymi prawdami teorii Supińskiego, a zwłaszcza upowszechnić i uprzystępnąć ogółowi naszemu znaczenie i rolę, jaką dla tej naszej przyszłości musi mieć czynnik „wiedzy“, jako kierowniczo pracy.

Jakże inaczej toczyłyby się już dzisiaj nasze sprawy, zwłaszcza pierwszorzędne, sprawy państwowe, gdybyśmy świadomi byli choćby tej prostej prawdy, że jak plugiem nie pokieruje dobrze delikatna ręka muzyka, tak sprawami państwa nie zdoła przy najlepszych nawet chęciach pokierować dobrze ten, kto w sprawach tych nie ma ani „wiedzy“, ani niezbędnego do jej praktycznego zastosowania doświadczenia.

Ale u nas nietylko w literaturze, ale i w życiu na opak zasadzie Pascala pięknie idzie przed pożytecznym, a siły bierze się na zamiary.

Dlatego korzystając z chwili, gdy otwarto „Złota księgę“ Lwowa, pragnę z jednej jej karty przypomnieć człowieka, który po półwiekowej pracy zdobył dla narodu swego prawdę, która dziś właśnie występuje dla nas na całą naszą przyszłość nietylko w szczerzłotym blasku i w pełnej szczerzłotej wartości...

Sądze, że nigdy bardziej nie było na czasie — zwrócić się do Supińskiego: „Szkoly polskiej go gospodarstwa społecznego“, jak dzisiaj, kiedyto dzieła p. Erazma Majewskiego, a zwłaszcza najnowsze: „Kapitał“, nazwane „epokowem“, podają jako nową teorię wartości i kapitału myśli, która tak bliska jest zasadniczej myśli Supińskie-

Wirth grozi dymisją, z drugiej strony prasa i poszczególne partje polityczne manifestują przeciwko rzekomej krzywdzie wyrządzonej narodowi niemieckiemu. Oto szereg doniesień z Berlina:

Trwające od kilku dni nieoficjalne rokowania o utworzenie rządu koalicyjnego będą jutro kontynuowane już w formie oficjalnej. „National Ztg.“ donosi, że dziś odbędzie się konferencja międzyfrakcyjna, na której będzie poruszona sprawa ustąpienia gabinetu Wirtha. Powszechnie oczekują, że Wirth ustąpi we wtorek. Zapowiedział on rządowi koalicyjnym swoją dymisję w razie niekorzystnego rozwiązania sprawy górnośląskiej. Dymisja ta z jednej strony przedstawiałaby się jako demonstracja wobec zagranicy, z drugiej zaś strony spowodowałaby w polityce zagranicznej Niemiec — jak sądzą stronnictwa — taką zmianę, iż dla polityki tej byłoby odtąd wytyczne nie bezwarunkowe, lecz warunkowe wykonanie ultimatum londyńskiego, a to z powodu rzekomej utraty Górnego Śląska. Frakcja socjalistyczna nie podziela tego stanowiska i jest zdania, że gabinet niema potrzeby podawania się do dymisji.

W razie dymisji Wirtha nowy premier wyszedłby również z partji centrowej.

Na znak „żałoby“ z powodu utraty części G. Śląska unieszczone w niedzielę na pomniku Fryderyka Wielkiego Pod Lipami wieniec z dwoma wiekiemi wstęgami czarno-biało-czerwonych. Na jednej z tych wstęg wypisano: Niemiecka partja ludowa, na drugiej zaś: Biada narodowi, który broń swoją złożył o 5 minut zawcześniej. Niemiecka prasa socjalistyczna donosząc o tem, daje następujący komentarz: Zdanie to umieszczone na wstędze wieńca wypowiedział 3. listopada „Vorwaerts“, przepowiadając niejako terazniejszy los Niemiec, podminowanych, skolatanych i kierowanych przez nieudolnych sterników Niemiec, które porzuciły swoją broń, a teraz muszą płakać nad losem setek i tysięcy braci na tych obszarach, które bezprawnie i brutalnie oderwano od ojczyzny.

Poincare o dzisiejszych Niemczech.

„Matin“ ogłasza artykuł Poincarego w sprawie Górnego Śląska. Autor artykułu wskazuje, że ostatnie zabiegi Niemiec w celu utrzymania Górnego Śląska dla Niemiec nacechowane są znamieną dyscypliną, która uniożliwia obecny ustrój polityczny Niemiec, przedstawiający pod przykrywką ustroju demokratycznego, w istocie rzeczy cały dawny gmach cesarskich Niemiec.

go... Jakikolwiek będzie wynik zestawienia i porównania teorii Supińskiego i Majewskiego, to jedno jest pewnem, że właśnie „nowa“ teoria Majewskiego dowodzi, jak nową i trafną była teoria Supińskiego już temu lat sześćdziesiąt... Szkoła też wielka, że uprzystępnienie tej teorii nauce innych narodów, zamierzone już temu lat 40 przez b. Ministra Galicyjskiego śp. dr. ZZiemiałkowskiego, zapomocą wydania „Myśli ogólnej fizjologii wszechświata“ i „Szkoly polskiego gospodarstwa społecznego“ zapomocą wydania ich w niemieckim tłumaczeniu*) nie doszło do skutku. Może dziś nie byłyby one tak obce własnemu narodowi, że ich wartość przyjdzie nam po upływie przeszło pół wieku podziwiać jak „nowe odkrycie...“

Ale odkrycie to, przyniesie w każdym razie narodowi naszemu nietylko zaszczyt pierwszeństwa myśli, ale i pożytek, który był jedynym celem autora, pragnącego widzieć swój kraj „szczęśliwym w pracy i potężnym w wiedzy“.

*) Niemieckie tłumaczenie obu dzieł było ko sztem śp. Ziemiałkowskiego dokonane już w roku 1882, a to: „Fizjologia“ w tłumaczeniu śp. dra Ignacego Czernyńskiego z moim obszernym wstępem krytycznym a „Szkoła“ w tłumaczeniu śp. Karola Widmana Rada Magistratu lwowskiego. Ale po śmierci śp. Ziemiałkowskiego munitskrypty obu tłumaczeń zaginęły w niewytłumaczony sposób i mimo usilnych moich zabiegów nie dały się odszukać.

Poincare podkreśla również, że większość rządowych sfer niemieckiego parlamentu Rzeszy i prasy niemieckiej twierdzi z uporem w dalszym ciągu, że uznanie odpowiedzialności Niemiec za wojnę było przemocą wyrwane z ust upoważnionych przedstawicieli Niemiec.

W dalszym ciągu Poincare komentuje artykuł dra Ryszarda Grollinga zamieszczony w jednym z miesięczników amerykańskich w sprawie niepoprawnego uporu Niemiec w kwestionowaniu swej odpowiedzialności za wojnę. Grolling zaznacza w swoim artykule, że gdyby naród niemiecki otwarcie zdezawował swoich niefortunnych pasterzy, przysłużyłby się w wysokiej mierze sprawie pokoju światowego. Poincare zaznacza, że wśród społeczeństwa niemieckiego tacy Niemcy, którzy uwolnili się z węzłów kłamstwa, obłudy i starych niemieckich tradycji militarystycznych, są niestety bardzo rzadkimi wyjątkami i stoją izolowani wobec całej starej maszyny Niemiec, która zachowała z czasów cesarskich cały sztab dawnych funkcjonariuszy i oficerów, dawne przyzwyczajenia i treść wewnętrzną. Niechby tylko mocarstwa sprzymierzone na to zezwoliły, to i dzisiejsze Niemcy wywiesiłyby z całą odwagą sztandar z hasłem: Nie płacić odszkodowań i nie rozbrajać się!

Kronika polityczna.

* „Narodni Listy“ donoszą, że w najbliższą niedzielę odhędzie się w Pradze uroczyste otwarcie uniwersytetu ukraińskiego. W otwarciu weźmie także udział prezydent Masaryk.

* Dzienniki praskie piszą: W miarodajnych kołach czeskich śledzi się pilnie nowy kurs zagranicznej polityki Włoch, które podobno starają się pomiędzy Czechi i Jugosławia wbić klin węgierski. W czeskich kołach politycznych przypisują ten kurs polityki zagranicznej Włoch obawie Włoch, że na wypadek ewentualnego konfliktu włosko-jugosłowiańskiego po stronie Jugosławii znalazłaby się Czechosłowacja i Austria.

* Powracającego do Budapesztu prezydenta ministrów Betlema i ministra Banffy'ego powitała publiczność entuzjastycznie. Betlem oświadczył, że wyniki konferencji weneckiej, jeżeli się je porówna z życzeniami narodu węgierskiego, są może zbyt małe, mimo to jednak nie powinny być nie doceniane. Dotąd Węgry odgrywały rolę smutną: dawano im rozkazy, do których musiały się stosować. Obecnie pertraktuje się z Węgrami, jak z równym czynnikiem. Naród węgierski wykazywał zawsze, że wypełnił lojalnie przyjęte zobowiązania. Ta droga musi także teraz kroczyć i wypełnić zobowiązania przyjęte na konferencji weneckiej.

* Liczba głodnych dzieci w gubernii samarskiej dosięgła w październiku 1,600,000.

* Jako minimum uposażenia miesięcznego w Rosji określono 600,000 rubli.

* Oddziały konnej armji Budiennego stoczyły koło wsi Bieloje potyczkę z powstańczą armją kubańską w okręgu kubańskim, dowodzoną przez Przewalskiego. Straty z obu stron są znaczne. Armja Przewalskiego składa się z pięciu pułków, w skład których wchodzi przeważnie b. oficerowie carscy.

* Z Kijowa donoszą: Oddział powstańczy Orlika, operujący na Ukrainie powiększył się znacznie przez napływ ochotników. Oddział ten stacza częste potyczki z wojskami czerwonymi.

* Generał Jekow był generalissimus bułgarski z czasów wielkiej wojny, który uciekł z Radostawowem w chwili zawieszenia broni do Niemiec. — powraca obecnie przez terytorjum rumuńskie do Bułgarii, aby stanąć przed trybunałem sądzącym winnych wojny.

* Wyborcy genewscy odrzucili projekt ustawy przyznający kobietom czynne prawo wyboru.

* Rząd sowieców zabronił wjazdu w granice Rosji delegacji duńskiej dla niesienia pomocy głodnym, stawiając jako warunek, aby duńskich delegatów przybyło tylko pięciu, resztę zaś per-

sonału, aby delegacja dobrała na miejscu w Rosji.

Pomnik wdzięczności.

Warszawski Komitet budowy pomnika wdzięczności ogłosił następującą odezwę:

Obywatele!

Towarzystwo Polsko-Amerykańskie powołało do życia Komitet budowy pomnika dla Stanów Zjednoczonych i powzięło myśl wystawienia rzeźby dłuta jednego z najdoskoniejszych artystów — p. Ksawerego Dunikowskiego, jako symbolu wdzięczności za tak skuteczną pomoc Ameryki, tem cenniejszą, że okazaną Polsce w niezmiernie ciężkim położeniu.

Pomnik ten ma stanąć w listopadzie r. b. na Krakowskim-Przedmieściu w Warszawie i w osobie Hoovera ma uczcić Stany Zjednoczone. — Sympatja, jaką się cieszy kraj Washingtona i Lincolnna w narodzie polskim, pozwala nam zwrócić się do całej Polski z gorącą prośbą, by każdy wedle możliwości pośpieszył z datkiem na budowę tego pomnika.

Chodzi nam o zaakcentowanie, że dzisiaj, — kiedy nam już pod względem żywnościowym znośniej, śpieszymy z okazaniem wdzięczności tym, którzy nam pomagali, gdy nam było źle: chłodno i głodno.

Ta materialna pomoc była tylko małą częścią długu, zaciągniętego w szlachetnych sercach wolnych demokratów Ameryki; pomoc wielką okazali nam delegaci amerykańscy na konferencji w Paryżu; usługę ogromną oddali nam w słowie i w piśmie. Odwdzięczyli się nam sownie za pomoc w walce o ich niepodległość; teraz nam przychodzi zaznaczyć, żeśmy to uznali i gorącym sercem wdzięczności pełnej godności narodu wolnego przyjęli.

Państwo Polskie powstaje w bezprzykładnie trudnych okolicznościach; każda pomoc rzetelna jest wielokrotnie ważna, a pomoc Ameryki była najdosadniejsza i najserdeczniejsza.

Jesteśmy tedy przekonani, że nie braknie ani jednego obywatela Państwa Polskiego, któryby nie chciał datkiem zaakcentować swej sympatji dla Stanów Zjednoczonych i swej wdzięczności za ich wielką gotowość do miłosierdzia.

Składki na fundusz budowy pomnika przyjmują: Poczta Kasa Oszczędności, — konto nr. 2940, oraz bezpośrednio Komitet Budowy Pomnika przy Tow. Polsko-Amerykańskim, Warszawa, Nowy-Świat 74 (Pałac Staszica).

Prezes Honorowy Komitetu Budowy Pomnika

Wdzięczności:

W. Trampczyński.

Marszałek Sejmu.

Prezes Towarzystwa Polsko-Amerykańskiego:

A. Wieniawski.

Członkowie Komitetu Budowy Pomnika Wdzięczności: Antoni Ponikowski, Gen. por. Kazimierz Sosnkowski, Piotr Drzewiecki, Ignacy Babiński, Helena Bispingowa, Jan Czempiniński, Zdzisław Dębicki, Ksawery Dunikowski, Bronisław Gembarzewski, Zdzisław Kalinowski, Leopold Kotnowski, Józefa Klawerowa, Małgorzata Krumpel O'Connor, Kornel Makuszyński, Stanisław Nakowski, Konstancja Lubieńska, Konrad Olchowicz, Admirał Kazimierz Porębski, Gen. Suszyński, Mjr. Stefan Szumański, Teofil Wiśniowski, Władysław Włoch, Helena Zaborowska, Centrala Akadem. Brat. Pomocy, Naczelnictwo Harcerstwa Polskiego, Naczelnictwo „Sokoła“, Związek Nauczycieli Szkół Powszechnych, Związek Zawodowy Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich, Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych.

Zjazd Rady Konserwatorów Państwowych we Lwowie.

Wczoraj rozpoczęły się kilkodniowe obrady VI. Zjazdu Konserwatorów Państwowych we Lwowie, na który przybyli: naczelnik wydziału zabytków i muzeów w Ministerstwie Sztuki i Kultury Jarosław Wojciechowski, referent inwentaryzacji Alfred Lauterbach, referent spraw muzealnych Stanisław Turczyński, oraz konserwa-

torowie okręgowi Teofil Wiśniowski, Sienicki, Jerzy Reimer, Zygmunt Rokowski, Józef Raciborski, Waclaw Huzarski, Tadeusz Szydłowski, ks. Piotr Śledziewski, Chrościechowski i Józef Piotrowski.

Zebrania odbywają się w sali posiedzeń Województwa (b. Namiestnictwo). Wczoraj wygłosił referat o sprawach opieki nad zabytkami Lwowa, dr. Józef Piotrowski, konserwator państwowy zabytków sztuki i kultury Województwa Lwowskiego, Tarnopolskiego i Stanisławowskiego. Po południu zwiedzano zabytki i muzea Lwowa w związku z wymienionym referatem.

Dzisiaj wygłosił referat o muzeach i o współdziałaniu Urzędów Konserwatorskich z muzeami prowincjonalnymi dr. Stanisław Turczyński, referent spraw muzealnych w Minist. Sztuki i Kultury.

O godz. 5 popołudniu odbędzie się posiedzenie wspólne z Lwowskim Gronem Konserwatorów oraz z Zarządem Towarzystwa Opieki nad zabytkami przeszłości.

KRONIKA.

Lwów, 19 października 1921.

Kalendarz:

Środa, 20 października.

Rzym.-kat.: Piotra z Alk.

Gr.- kat.: Fłomy ap.

Wschód słońca o godzinie 5 minut 51 zachód słońca o godzinie 4 minut 28.

Temperatura o godzinie 12 w południe + 12 stopni.

Szeł misji francuskiej gen. Nissel po miesięcznym pobycie w Paryżu powrócił do Warszawy.

— Kupiectwo wobec programu pana Michalskiego. Na zebraniu członków Stowarzyszenia Kupców Polskich w dniu 12. października, powzięta została następująca uchwała:

„Stwierdzając, iż program ogłoszony przez Ministra Skarbu w zasadniczych swych punktach całkowicie pokrywa się z postulatami, których urzeczywistnienia zorganizowane kupiectwo domagało się od chwili odzyskania przez nasze Państwo bytu niepodległego, a ostatnio ujętych w opracowany przez kupiectwo i doreczony panu Ministrowi Skarbu program odrodzenia gospodarczego Polski, podpisany przez Centralny Komitet Wyborczy dnia 16. września r. b. oraz wychodząc z założenia, iż tylko ścisła współpraca organów rządowych ze społeczeństwem, a w szczególności z organizacjami gospodarczymi, doprowadzić może do odrodzenia gospodarczego Rzeczypospolitej, zebranie członków Stowarzyszenia Kupców Polskich oświadcza, iż całe zorganizowane kupiectwo polskie usilnie popierać będzie zamierzenia p. Ministra Skarbu, dążące do uzdrowienia naszych finansów i wyraża gotowość jaknajdalej idącego współdziałania wszystkich swych organizacji na terenie całego Państwa, w pracy, która w tym kierunku będzie przedsięwzięta przez czynniki rządowe.

Na giełdzie warszawskiej znowu ujawnił się znaczny spadek walut obcych.

Lecznica państwowa dla urzędników i funkcjonariuszy Poczty i Telegrafów, Robót publicznych Policji państwowej rozpoczyna działalność w dniu 1-go listopada b. r. w lokalnościach przy Wojewódzkim Urzędzie Zdrowia (ul. Karmelicka 4. I. p.) Funkcjonariusze tych dykasterji otrzymają na koszt Państwa poradę lekarską i środki lecznicze dla siebie i rodziny najbliższej. W pewnych wypadkach będzie dla nich dostępna także bezpłatna pomoc specjalistów, leczenie szpitalne, a żony urzędników w razie porodu otrzymają zwrot kosztów za pomoc akuszerki. Organizację pomocy lekarskiej i nadzoru sanitarnego dla wspomnianych dykasterji zarządziły Ministerstwa kompetentne jeszcze z początkiem b. r., jednak z powodu nadzwyczajnych przeszkód organizacja ta w Małopolsce nie mogła przyjść do skutku do tej pory. Uruchomienie lecznicy powitają interesowani urzędnicy zapewne z wielkim uznaniem, gdyż w obecnych stosunkach leczenie dla urzędników państwowych na własny koszt jest wprost niedostępne a choroba w domu powoduje dla nich ruinę materialną. Badanie stanu zdrowia wspomnianych funkcjonariuszów na żądanie

Władzy przełożonej odbywać się będzie w Wojewódzkim Urzędzie Zdrowia równocześnie z ruchem leczniczym t. j. od godziny 12. do 14.

Rozwój walki z gruźlicą w okręgu województwa lwowskiego jest przedmiotem narad najbliższej konferencji sanitarnej, która odbędzie się w dniu 22. b. m. o godzinie 6. wieczór w biurze Naczelnika Wydziału Zdrowia Dr. Mikołajskiego. Referat wygłosi w tej sprawie Dr. Mosler, starszy lekarz powiatowy.

Wiece sprawozdawczy Komitetu wykonawczego wybranego na ogólnym wiecu manifestacyjnym pracowników państwowych czynnych i emerytów w dniu 23. lipca we Lwowie — odbędzie się w sobotę dnia 22. b. m. w sali Tow. Pedagogicznego, ul. Zimorowicza 17. o godzinie 5. po południu. Wobec odrzucenia przez Komisję administracyjną Sejmu postulatu awansu czasowego konieczny jest jak najliczniejszy udział wszystkich pracowników państwowych całej Małopolski. Jednocześnie prosi się na wiec i o poparcie słusznych żądań w decydującej dla pracowników państwowych chwili — Zwierzchników Władz. p. p. Posłów i całą prasę polską.

Nowy Wydział stałej delegacji pracowników państwowych odbędzie swe pierwsze posiedzenie celem ukonstytuowania się, w niedzielę, dnia 23. b. m. w gmachu głównym Politechniki o godzinie 10. przed południem, na które zaprasza się Delegatów Stowarzyszeń. Zarazem uprasza się Stowarzyszenia o jak najrychlejsze podanie nazwisk Delegatów i Zastępców stosownie do pisma Wydziału Stałej delegacji z sierpnia b. r.

Zjazd właścicieli nieruchomości. Związek stowarzyszeń właścicieli realności w miastach polskich organizuje w Warszawie w dniach 17., 18. i 19. b. m. zjazd przedstawicieli własności nieruchomości miejskiej w całej Rzeczypospolitej. Na zjeździe tym o nawiane będą między innymi sprawy odnośnie do ustawy o ochronie lokatorów, rekwizycje lokali, projekty nowej ustawy o wyborach do rad miejskich i t. p. Udział w zjeździe weźmie imieniem m. Krakowa wiceprez. Wielgus.

— Do wiadomości zdemobilizowanych i bezterminowo urlopowanych. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 13. lipca 1921. Nr. A. W. 780. zabroniło zdemobilizowanym i bezterminowo urlopowanym noszenia odznak wojskowych, jako to: czapek wojskowych, orzełków z tarczą na czapce i naramiennikach, pasków na płaszczu i kurtce, naramienników na płaszczu i kurtce, wędzyków na kurtce i numerów pułków na ramiennikach, emblematów i specjalnych godeł wojskowych, sznurów naramiennych itd. Natomiast wolno zdemobilizowanym i bezterminowo urlopowanym nosić nadal odznaki pamiątkowe, odznaczenia i orderzy otrzymane w czasie służby wojskowej w byłych formacjach polskich oraz w wojsku Polskim.

— Nowy pociąg pospieszny Lwów - Kraków.

Z dniem 1 listopada 1921 kursować będą z Krakowa do Lwowa i z powrotem pociągi pospieszne Nr. 1205/2102 i 2101/1206 przez Tarnów-Stróżę-Nowy Zagórz-Chyrow-Sambor. Pociągi te będą prowadzić także 2 bezpośrednie wagony I., II., III. klasy do względnie z Borysławia, które bieżą będą na przestrzeni Sambor-Drohobycz Borysław i z powrotem już kursującymi pociągami 1213/1801 względnie pociągami 1802/1216.

Odjazd pociągu Nr. 2101 ze Lwowa, o godz. 16:10 przyjazd pociągu Nr. 2102 do Lwowa o godzinie 13:25.

Pociągi te będą się zatrzymywać w obrębie Dyrekcji lwowskiej tylko w stacjach Komarno, Sambor, Chyrow, Ustrzyki, Olszanica i Nowy Zagórz, z s. w obrębie krakowskiej w stacjach Bochni, Tarnowie, Łowczówku, Gromniku, Stróżach, Zagorzanach, Bieczu, Jasle, Jedliczach, Krośnie, Iwoniczu, Rymanowie i w Sanoku.

— Z Tow. Politechnicznego. Dnia 12 października odbyło się pierwsze zebranie tygodniowe Polskiego Towarzystwa Politechnicznego po ferjach letnich. Prezes Rybicki na wstępie uczcił pamięć zmarłego ś. p. prof. dr. Tadeusza Godlewskiego, podnosząc doniosłość straty, jaką poniosła nauka polska przez zgon wielkiego badacza. Następnie wspomnieli przewodniczący o ważniejszych akcjach podjętych w czasie letnim przez Towarzystwo, w pierwszym rzędzie o zawiązaniu w czasie Targów Wschodnich Stałej delegacji wszystkich polskich Towarzystw technicznych, o ankiecie w sprawie ustawy o 8-godzinnym czasie pracy, o ankiecie przeprowadzonej przez Ministerstwo W. R. i O. P. w sprawie nadawania akademickiego tytułu „inżyniera“ i t. d.

Następnie wygłosił inż. T. Świczawski odczyt

o „Dynamice aeroplanów“, w którym objaśnił słuchaczom bardzo bogatą grę sił działających na aeroplan w locie i zapoznał z zasadami równowagi podłużnej poprzecznej i poziomej płatowców przy pomocy zgrabnego modelu bojowego samolotu fabryki austriackiej z Wiener Neustadt. Podniósł wymagania wysokiego poziomu wiedzy technicznej dla badania teoretycznego w celu racjonalnej budowy i używania aeroplanów i właściwość zabiegów wydziału mechanicznego i senatu Politechniki we Lwowie, który uzyskał utworzenie docentury lotnictwa na tutejszej Politechnice. — W dyskusji zabierali głos prezes Rybicki i in. Rubczyński.

W środę, dnia 19 b. m., odbędzie się o godz. 6:15 wieczorem zebranie tygodniowe, na którym prof. dr. Leopold Caro wygłosi odczyt p. t.: „Między konferencją brukselską a bolszewizmem“.

— **Od Rodaków z Ameryki.** Prezydent Ministrów Ponikowski otrzymał następujący telegram: Detroit w Stanach Zjednoczonych. Kongres stronnictwa ludowego odbyty w Detroit przesyła wyrazy uznania i szacunku i życzy owocnej pracy dla Państwa.

Pomoc dla rolników. Otrzymujemy następujące ogłoszenie: Gdy splaty pierwszych rat pożyczek udzielonych swego czasu rolnikom na pomoc rolną z funduszu 235 milionów koron przyznanego ustawą Sejmową z dnia 1 sierpnia 1919 r. stały się płynnymi I. O. P. R. rozesłał do wszystkich Starostw (referentów rolniczych) w swoim okęgu okólnik z dnia 18 czerwca 1921 L. 1458/21 pouczający szczegółowo w jaki sposób raty te mają być spłacone. Niezależnie od tego podaje się do wiadomości, że 1. o ile splaty rat zaległych względnie bieżących nie nastąpią w terminie, będą od pożyczkobiorców przymusowościąściągnięte 2. Splaty rat uskutecznić należy za pomocą czeków pocztowych, których dostarczy bezpłatnie referent rolniczy w powiecie. 3. Raty te mają być uiszczane do Państwowego Banku rolnego w Warszawie (ul. Traugutta 11) któremu przyjmowanie tychże splat zostało przekazane. 4. Przy wypełnianiu powyższych czeków należy zachować ostrożności szczególnie wymienione w powyżej powołanym okólniku I. O. P. R. we Lwowie.

Inspektor Okręgowy Pomocy rolnej.

— **Na Konkurs na projekt cmentarza Obrońców Lwowa** nadesłano cztery prace. Sąd konkursowy wybrał jedną z nich i polecił ją Komitetowi Straży mogił do zakupu. Autorem tej pracy jest p. Indruch, student architektury na Politechnice we Lwowie.

Trzeci trójdzielnicowy zjazd właścicieli nieruchomości miejskiej — rozpoczął się wczoraj w Warszawie. Zjazd zagał poseł Suligowski i podkreśliwszy znaczenie zjazdu, obejmującego wszystkie dzielnice Polski, zaproponował na przewodniczącego zjazdu rejenta Bzowskiego. Prezes Rady miejskiej Baliński powitał zebranych i przedstawił postulaty, które obecnie właściciele nieruchomości miejskiej powinni mieć na uwadze.

— **Sprawa Szkoły polskiej we Francji.** Paryska „Polonia“ z 8 b. m. donosi, że sprawa szkoły polskiej we Francji dla większych kolonii polskich załatwia się pomyślnie, a to dzięki p. Bochenkowi, atache dla spraw wychodźczych. Sprawę rozstrzygnięto w ten sposób, że przy szkołach francuskich będą istniały klasy polskie z językiem wykładowym polskim.

Na nieszczęście jednak, może wskutek powolności maszyny biurokratycznej zarówno francuskiej jak i polskiej, nie poczyniono odpowiednich przygotowań i klas takich dotąd nie otwarto. Stało się to między innymi w największej kolonii polskiej w Lallaing, gdzie też z rząd miejscowych szkół francuskich wezwał dzieci polskie do szkoły francuskiej, ponieważ w liczbie 180 błąkały się po ulicach, choć rok szkolny już się rozpoczął. Sprawa zostanie niewątpliwie wyjaśniona, ale w sercach kolonistów polskich zbudził się żal nie do Francuzów, lecz do własnych rodaków, którzy ich zaniedbują.

— **Zaludnienie Warszawy.** Według pierwszych sumarycznych obliczeń biura spisu, ludność Warszawy bez chwilowo nieobecnych wynosi 422.243 mężczyzn i 503.933 kobiet, ogółem 931.176 osób. Z tej liczby przypada na śródmieście (komisarjaty 1-15 803072), na przedmieścia (komisarjaty 16-26 128.104. Z pośród obecnych do narodowości polskiej zalicza się 673320. Nieruchomości jest w śródmieściu 7303, na przedmieściach 5921, mieszkań w śródmieściu 174.576, na przedmieściach 29437, gospodarstw wszelkich kategorii w śródmieściu 223740 na przedmieściach 256422.

Badania na Zamku warszawskim. Badania tegoroczne, prowadzone na Zamku królewskim przez prof. K. Skórewicza, oprócz sali o jednym słupie, małowideł w sali i przyległych sal z czasów narad Sejmu konstytucyj Trzeciego Maja, w ostatnich czasach wzbogaciły się o inne odkrycia, które budzą niemałe zainteresowanie zwiedzających.

W dniu 10. bm. przy usuwaniu cegły z zamurowanej wnęki gotyckiej na łasazie pochodzącej z czasów książąt małowideł, znaleziono małowidła na tyрку, pochodzące z czasów Zygmunta Augusta. U szczytu wnęki tarcza z orłem na tle czerwonym, na pierściach orła litery S i A (Sigismundus Augustus), pod tem dwie tarcze, z lewej strony Pogoń, z prawej strony herb żony Zygmunta Augusta, Elżbiety arcyksiężniczki austriackiej.

Za panowania Wazów Zamek znacznie rozszerzono w charakterze odrodzenia (1527--1629), wtedy więc musiano zamurować wnękę gotycką wraz z małowidłem.

Nieludzki strajk służby szpitalnej. W szpitalu dziecięcym im. Bersonów i Baunonów w Warszawie wybuchł strajk służby. Szpital ten, przeznaczony ostatnio został dla dzieci chorych zakaźnie bez różnicy wyznania. W chwili wybuchu strajku w szpitalu pozostawało na kuracji 49 dzieci, chorych na szkarlatynę. Służba szpitalna nie tylko porzuciła pracę, ale proklamowała strajk ostry, nie pozwala nikomu obsłużyć i pielęgnować chorych dzieci. Wczoraj między innymi — jak informuje naczelnik wydziału szpitalnictwa magistratu m. Warszawy — strajkująca służba nie pozwoliła wynieść nawet rodzinie zwłok jednego ze zmarłych dzieci. Wobec takiego nieludzkiego stanowiska służby dr. Męczkowski polecił niezwłocznie wczoraj szpital opróżnić i chore dzieci przewieźć do innych szpitali. Na razie w ciągu dnia przewieziono do szpitala zapasowego na Woli 20 dzieci ciężiej chorych, dziś zaś ma być przewieziona reszta. Wskutek zamknięcia szpitala służba szpitalna wogóle traci możliwość powrotu do pracy.

— **Ostatni spadek marki niemieckiej** wywarł już, jak donoszą z Berlina wielki wpływ na wielu Polach. „Voss. Ztg.“ zapowiada znaczną wyżkę opłat eksportowych z wyjątkiem dawniejszych zamówień. Ludność w obawie wyżki cen towarów czyni znaczne zakupy.

Pływająca wystawa. Angielskie koła przemysłowe projektują wybudowanie olbrzymiego okrętu, o pojemności 20.000 ton, który mieściłby wystawę produktów przemysłu angielskiego. Okręt ten ma zwiedzić wszystkie ważniejsze centra przemysłowe świata.

Ks. Paulina Mettrich-Sandor zmarła w Wiedniu w 85. r. życia. Była ona żoną ambasadora austriackiego w Paryżu czasów Napoleona III. W Wiedniu grała wielką rolę w życiu towarzyskim.

Notatki literacko-artystyczne.

Repertuar Teatru Miejskiego.

Początek przedstawień o godz. 7:30 wieczorem.
We wtorek „Burmistrz ze Stylmondu“.

We środę „Traviata“, opera — występ A. Wesołowskiego.

Repertuar Teatru Małego (ul. Gródecka 30).

We wtorek i środę „Roztwór prof. Pytla“.

Repertuar Teatru Nowości

We wtorek „Róża Stambułu“.

We środę „Hrabianka „Fox-trotta“.

Z Teatru Małego. Oddawna nie widziano w teatrze lwowskim tak rozbawionej publiczności, jak na premierze „Roztworu prof. Pytla“ w Teatrze Małym. B. Winawer bowiem jest najlepszym farsistą obecnym w Polsce. Bardzo inteligentny, umysł bystry i analityczny, obdarzony ciętym dowcipem przejawiającym się zawsze w formie wytwornej, napisał swoją humoreskę 3 aktową z życia uniwersyteckiego tak żywo, że bawi, rozśmiesza, rozpogadza duszę. Może tam gdzieś na dnie jest trochę gorzkości ale kto jej szukać nie chce, nie znajdzie jej napewno.

Grano sztukę zupełnie dobrze. Prof. Pytla grał p. Justian doskonale w masce, głosie, mimice. Każdym słowem tworzył postać żywą i plastyczną. Doskonali byli jako Perlmutter p. Czarnowski i jako Gordon p. Orzechowski. Popsuli nastroj w III. akcie pp. Bonnard i Posiadłowski, zwłaszcza ten ostatni, który ma właściwość wypowiedziania najdowcipniejszych zdań tak, że się zupełnie niedowcipnymi wydają. Tem o, które na ogół szwankowało przez cały ciąg sztuki (35—40 minut), nie może trwać akt humoreski! zgubiło się zupełnie w akcie trzecim, najślabszym. J. P.

Wiadomości z dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

Staraniem prezesa lwowskiego Oddziału Komisji do badania dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce, profesora K. Twardowskiego a pod redakcją dr. Stanisława Lempickiego pojawił się w dniach ostatnich pierwszy zeszyt nowego czasopisma periodycznego p. t.: „Wiadomości z dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce“.

W chwili, kiedy z trudem wznosi się na całym obszarze wskrzeszonego do nowego życia Państwa Polskiego nowy gmach szkolnictwa państwowego, gdy równoległe z pracą nad tą budową idzie żywa praca nauczycielstwa nad własnym doskonaleniem się zawodowym, kiedy organizuje się setki kursów dokształcających, tworzy organizacje, mające na celu stworzenie podręczników pisanych i — co nie mniej ważne — ocenianie ich przez fachowców, nie związanych interesem tej czy owej firmy wydawniczej — w chwili takiej rzetelnej twórczości na polu szkolnictwa polskiego pojawienie się takiego wydawnictwa powita każdy miłośnik historii kultury polskiej z prawdziwym zadowoleniem.

Znajomość dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce jest u nas — nawet w kręgach fachowych pedagogów — niezmiernie mała. — Wszak czyta się w pismach pedagogicznych częstokroć sądy o sprawach wychowania, rażące brakiem zrozumienia genezy danego problemu pedagogicznego, który w literaturze pedagogicznej zagranicznej, francuskiej lub niemieckiej uważany byłby za grubą ignorancję i jako taka musiałby być skarcony. U nas ahistoryczność uchodzi za dobry ton „postepowego“ poglądu na sprawę.

Dlatego za wielką zasługę poczytywać należy utworzenie przez Ministerstwo W. R. i O. P., Komisji do badania dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce pod przewodnictwem Prezesa Akademii Umiejętności Kazimierza Morawskiego w Krakowie z oddziałami w Warszawie, Poznaniu i we Lwowie, w tym ostatnim pod przewodnictwem prof. K. Twardowskiego.

O zadaniach i pracach Komisji w ogóle, a lwowskiego jej Oddziału w szczególności podaje redakcja „Wiadomości“ bardzo dokładne i jasne informacje w pierwszych dwóch artykułach pierwszego zeszytu. — Dowiadujemy się z nich o ożywionej i bardzo intensywnej pracy wydawniczej — o niektórych informowaliśmy już w naszych fejetonach Szanownych Czytelników „Gazety“ — o dalszych jej planach i zamierzeniach.

„Prąd ożywczy, płynący z zadań, jakie sobie wytknęła Komisja — pisze Redakcja — impuls do badań, z których czerpać ma pełną dłoń teraźniejszość dla swoich wielkich, aktualnych celów, sięgnąć musi daleko wzdłuż i wszczepić się musi na prowincję, zakotwić do małych miasteczek i wiosek. Do współpracy z nami wzywamy i zapraszamy nie tylko wszystkich tych, — którzy na polu historii wychowania w jakiegokolwiek mierze pracowali i pracują, ale zarazem jak najliczniejsze jednostki z pośród nauczycielstwa polskiego wszelkich stopni, bibliotekarzy, urzędników, właścicieli ziemskich, księży i w ogóle każdego inteligentnego Polaka, czy Polke, rozumiejących nasze cele“.

Poza temi dwoma informacyjnymi artykułami, znajdujemy dwa artykuły z dziejów szkolnictwa polskiego z czasu zaborów austriackiego i rosyjskiego, dyr. F. Bostla szkic o gimnazjum II we Lwowie — zwanem powszechnie dotychczas niemieckiem, z powodu setnej rocznicy jego i-

stronienia i artykuł dra Majchrowicza o ciekawej Kronice szkół, spisanej przez Wizytatora Jana Kantego Krzyżanowskiego, a dotyczącej szkolnictwa w zaborze rosyjskim w „Epoce Paskiewiczowskiej“.

Obfita i bardzo zajmująca kronika, zawierająca sporą wiązaninę wiadomości z dziedziny prac Komisji, zamyka ten pierwszy w trudnych warunkach wydany zeszyt.

Miejmy nadzieję, że pożyteczne to wydawnictwo, przewyżczywszy pierwsze trudności, ukazywać się wkrótce poczęnie w regularnych od-

stepach czasu, że rozszerzy swe łamy ku szczeremu zadowoleniu wszystkich, którym droga jest przeszłość kulturalna Polski. Że to się stanie, rekojnia jest nam nazwisko Prezesa Oddziału lwowskiego dra Twardowskiego i redaktora pisma dra St. Lempińskiego, który pracami swemi z zakresu dziejów wychowania, a zwłaszcza poważnym dziełem o „Janie Zamojskim“ jako reformatorze szkół w kołach fachowych historyków wychowania w Polsce zaszczytne zyskał sobie uznanie.

F. M.

TELEGRAMY P. A. T.

Jutro zbierze się Rada ambasadorów w sprawie Górnego Śląska.

Paryż. Posiedzenie Rady ambasadorów, które się miało odbyć dziś po południu celem przyjęcia zalecenia Rady Ligi Nar. w sprawie Górnego

Śląska, zostało odroczone.

Odbędzie się ono prawdopodobnie we środę.

ORGANIZACJA WOJEWÓDZTWA KATOWICKIEGO.

Bytom. Naczelna Rada ludowa poczyniła kroki, mające na celu zorganizowanie przyszłego województwa w Katowicach.

DWA OKRESY CELNE NA GÓRNYM ŚLASKU.

Londyn. „Observer“ donosi, że uchwała genewska przewiduje dla obwołu przemysłowego dwa okresy celne pierwszy okres trwać będzie od chwili objęcia Górnego Śląska przez obie strony interesowane przez 6 miesięcy. W tym okresie wolno będzie przewozić towary z jednej czę-

ści Górn. Śląska do drugiej bez cła. W następnym okresie będą wolne od cła tylko surowce. Elektrownię w Chozowie Polska będzie mogła nabyć dopiero po trzech latach.

O GWARANCJE.

Bytom. — Ponieważ prasa niemiecka żąda międzynarodowych gwarancji wolności prasy w tej części Górnego Śląska która ma być przydzielona do Polski, prasa polska domaga się takiej samej gwarancji dla prasy polskiej w części Górnego Śląska przyłączonej do Niemiec.

Utworzenie Kuratorji w szkołach w Krakowie.

Warszawa. „Dziennik Ustaw“ ogłasza rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. mocą którego wydziela się z obszaru okręgu lwowskiego szkolnego obszar obejmujący Województwo krakowskie i tworzy się w granicach tego Województwa okręg szkolny krakowski z siedzibą kuratora tego okręgu w Krakowie.

Likwidacja Komendy Policji Państwowej dla Małopolski.

Warszawa. Dziennik Ustaw ogłasza rozpo-

ządzenie, mocą którego znosi się Urząd komendanta policji państwowej dla b. Galicji. Likwidację komendy policji państwowej dla b. Galicji powierza się komendantowi głównej policji państwowej.

Z KOMISJI I KLUBÓW SEJMOWYCH.

Warszawa. Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowej komisji skarbowo-budżetowej rozpoczną się obrady nad projektem Ministra Skarbu p. Michalskiego, uzdrowienia finansów państwowych. Referentem tego projektu z ramienia komisji jest p. Loewenstein.

NA KONFERENCJĘ PRACY.

Warszawa. Prof. Mikulowski-Pomorski wyjechał wczoraj do Genewy jako przedstawiciel rządu polskiego na międzynarodowej konferencji pracy.

Warszawa. Podczas wczorajszej konferencji przewodniczących klubów sejmowych z p. ministrem spraw zagranicznych Skirmuntem postanowiono uzależnić termin poruszenia w Sejmie sprawy górno-śląskiej od otrzymania przez rząd polski zawiadomienia o zapadłej decyzji.

PRZECIW GWALTOM.

Warszawa. Na wstępie wczorajszego nadzwyczajnego posiedzenia Rady miejskiej warszawskiej odczytano protest prezydium Rady miejskiej przeciwko gwałtowi dokonanemu przez funkcjonariuszy misji bolszewickiej w hotelu Rzymskim na personalu biura Inspektoratu wojsk polskich.

ŚLEDZTWO W SPRAWIE ZAMORDOWANIA URZĘDNIKA POLSKIEGO W MOSKWIE.

Warszawa. Wobec różnych komentarzy, jakie wywołuje zamordowanie sekretarza delegacji polskiej do komisji repatriacyjnej w Moskwie śp. Frączkiewicza — biuro prasowe Ministerstwa spraw zagranicznych komunikuje, że w sprawie tej rosyjskie władze śledcze prowadzą energiczne dochodzenia, których rezultaty są stale komunikowane przedstawicielstwu polskiemu w Moskwie. W chwili obecnej wobec nieukończonego jeszcze dochodzenia wszelkie komentarze i domysły we wspomnianej sprawie są przedwczesne.

WILEŃSZCZYŻNA.

Brześć nad Bugiem. W niedzielę odbył się tutaj wielki wiec w sprawie wileńskiej, na którym przemawiał poseł ks. Maciejewicz.

Uczestnicy wiecu uchwalili jednogłośnie wysłać do generała Żeligowskiego pismo dziękczynne za dotychczasową obronę polskości Wilna i praw ludu polskiego do Wileńszczyzny oraz zapewnienie o swej solidarności w podjętej przezeń walce i gotowości do jak najdalej idących ofiar na rzecz przyłączenia Wilna do Polski. Postanowiono również zorganizować w Brześciu Tydzień Wileński dla zbierania ofiar na obronę Wileńszczyzny i podtrzymania społeczno-kulturalnych działalności na terytorjum Litwy środkowej. Na ten cel zebrali uczestnicy wiecu doraźnie 29.000 mk.

Cuy de Chantapleure.

65)

W PRZESTWORZU.

Przełożyła z francuskiego
Marja z Dzieduszyckich Komorowska.

(Ciąg dalszy)

— Ach! jedna tylko istnieje ważna rola w całej tej bajce, a jest nią rola królewskiego syna, który księżniczkę budzi... Wszystkie inne są podrzędne... Ale powracam do dziewczynki, która ufając najlepszemu swemu i jedynemu przyjacielowi, rzekła do niego, pewnego razu, dziwne te słowa: „Kiedy się nie chcesz żenić, Kerjean i kiedy ja już nigdy nikogo kochać nie będę... więc pobierzmy się... to bardzo proste!“

Nie mogłam się powstrzymać od śmiechu, słysząc własne zdanie, tak bardzo mi się ono wydało dziwaczne w ustach Wilhelma.

— Ta ciemna i paradoksalna formułka odpowiadała w umyśle twoim bardzo jasnemu rozumowaniu, które ci się nie zdawało być pozbawione logiki — ciągnął Wilhelm dalej. — Sądziłaś, że bynajmniej nie kuszony małżeństwem „Bizut-Obrym“, spokojny i rodzinny, rad być powinien z posiadania nie żony, ale milusieńkiej siostrzyczki. Co do siebie zaś samej, to odmówiła świętą i odpowiednią partię dlatego, by się mężczyźnie oddać nie bez miłości, więc obojętnem ci było, gdyś miała serce swoje za umarłe, złączyć istnienie swoje z istnieniem człowieka, którego nie będziesz mogła kochać miłością i takiego właśnie, który miłości nie oczekuje i nie będzie od ciebie wyma-

gać ohydneho niewolnictwa, byś mu się pozwała kochać. I zdecydowałaś: „Będziemy szczęśliwi!“... Moje małżeństwo drogie, to wszystko razem bardzo było dziecinne i bardzo dziwaczne... powiedziałem ci to już dawniej... A jednak niedorzeczność ta doszła do skutku... i oto przyjąłem na siebie niewdzięczną i dosyć śmieszny rolę „braterskiego męża“, które to mi twoja naiwność z takim wdziękiem ofiarowała... a przyjąłem ją, boś była nieszczęśliwa, obarczona zbyt dla siebie ciężkimi obowiązkami, a nie mogłem stanowić dla ciebie oparcia, jako stary tylko przyjaciel, nie narażając cię na cnotliwe oburzenie uczciwych ludzi, więc ci i nie szkodzić tem samem... Teraz, zmieniło się to całkowicie... Nie znajdujesz się już w smutnym położeniu, które mnie w swoim czasie doprowadzało do rozpacz, więc i owa fikcja małżeństwa, co mi dawała prawo opiekowania się tobą całą pełnią mojej przyjaźni do chwili, kiedy ci opieka ta była potrzebna, przestaje mieć rację bytu.

Słuchałam od dłuższej już chwili z ogromnym przerażeniem. Dokąd-że mnie miało zawleźć to wspomnienie przeszłości? Nie umiałam sobie z tego dotychczas zdać jeszcze jasno sprawy. Ostatnie dopiero słowa wyrwały mi zdenerwowany okrzyk

— Czemu tak sądzisz, Wilhelmie? Ja nie wiem... nie rozumiem... o co ci chodzi i co chcesz przez to powiedzieć?

— Chcę powiedzieć, dziecko drogie, że możliwość rozpoczęcia nowego życia stoi przed tobą obecnie otworem i że obowiązkiem twoim jest z tego korzystać. Związek, który nas łączy w oczach ludzi, nie jest wobec tego, iż nie posiada

w sobie cech rzeczywistego małżeństwa, nierozzerwalnym... a wspominałaś sama, w chwili, gdyśmy zawierali przedziwną ze sobą ugodę, o możliwym w przyszłości zerwaniu jej ewentualnem, na wypadek obojętnej zgody... Otóż pragnę ci dzisiaj zwrócić wolność...

— Odbierając równocześnie i swoją?

— Oczywiście, że tak...

Pojmowałam dotychczas niecałkowicie, jakby przez mgłę tylko to, co przeżywałam, lecz zdało mi się, że nieznan mi jakiś żywioł zraża me żyły i wstrzymuje bieg mojej krwi i że zimno to, co ubezwładnia me ręce, dochodzi stopniowo także i do mojego serca.

Zapanowało chwilowe milczenie pomiędzy nami. Potem zaczął Wilhelm mówić znów dalej, ale tym razem ciszej, zmienionym i jakby błagalnym głosem:

— Amy, zwróciłem przed chwilą uwagę twoją na to, do jakiego stopnia przekształtowanie testament panny Arquin nasze życie... i nie pojmuję, malutka Amy, jak mogłaś, znając mnie, nie oczekiwać tego wszystkiego, co ci powiedziałem?... Jakieżś sobie w nowym swoim istnieniu wyobrażała miejsce dla mnie, człowieka zażartej pracy i lubiącego się w spokoju, człowieka przytem prostego, ubogiego, a równocześnie tak drażliwego, jak ja?

(Ciąg dalszy nastąpi).

Naczelny i odpowiedzialny redaktor:
STANISŁAW ROSSOWSKI.

Pr. 372/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okr. karny we Lwowie orzekł na wniosek prokur. przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Gazeta codzienna” nr. 4268. z dnia 5. października 1921, w artykule pod tytułem „P. U. Z. A. P. P.” w ustępie od słów „Sprawę obrońcy” do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni występku z par. 300 uk., uznał dokonaną w dniu 4. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 7. października 1921. 10557

Pr. 374/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Wolja Narodu” Nr. 38. z dnia 8. października 1921 w artykułach pod tytułami: 1) „Pered sud narodu” w ustępie od słów „Kto odnako” do końca artykułu, 2) „Nebeflycia wujka Nykoly” w ustępie od słów „W krajowej stolicy” do końca artykułu zawiera znamiona ad 1) występku z par. 302 uk., uznał dokonaną w dniu 5. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 9. października 1921. 10558

Pr. 375/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Wpered” nr. 179 (462) z dnia 7. października 1921 pod tytułami: 1) „Do czoho ce dowede?” w ustępie od słów „Po lwiskomu” do końca artykułu, 2) „I ce i te” w ustępie od słów „Ja cikawij” do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z par. 65 a uk. uznał dokonaną w dniu 6. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 9. października 1921. 10559

Pr. 376/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Wpered” nr. 180 (463) z dnia 8. października 1921 pod tytułem: „I ce i te” w ustępie od słów „tyż horożanyn” do słów „i ce” zawiera znamiona zbrodni z par. 65 a uk. i występku z par. 305 uk. uznał dokonaną w dniu 7. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk., a zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 10. października 1921. 10560

Pr. 377/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Der jidischer Arbeiter” nr. 33. z dnia 7. października 1921, w artykule pod tytułem: „Po spisie ludności jezuitizm”, w ustępie od słów „To było dla” do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z par. 65 a uk., uznał dokonaną w dniu 8. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 10. października 1921. 10561

Pr. 378/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Socialistyczna Dumka” nr. 7. z dnia 9. października 1921 pod tytułem: „Zamach u Lwowie” w ustępie: a) między słowami „wyższy szkoli!” a słowami „I ce”, b) między słowami „to moment” a słowem „Socialdemokratia”, c) od słów „Ale polityka” do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z par. 65 a i występku z par. 308 uk. uznał dokonaną w dniu 8. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 11. października 1921. 10562

Pr. 379/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Wpered” nr. 181 (465) z dnia 9. października 1921 pod tytułami: 1) „W dniach konskrypcji” w ustępie od słów „Zasadniczo stawały” do końca artykułu, 2) „Konskrypcji u Schidnij Hałyczyni” w ustępie a) między słowami „Zdebilszoho pysały” a słowem „Lwivszczyzna”, b) między słowami „stawyt opir” a słowem „Stanysławiw”. 3) „Nieszczasni staryky” w ustępie od słów „szcze wony” do końca artykułu. 4) „Oda do brygidok” w ustępie od słów „O moi” do końca artykułu zawiera znamiona ad 1. 2. 4. zbrodni z par. 65a uk., a nadto ad 1. i 2 b występku z par. 305 uk., zaś ad 3 występku z par. 302 uk. i 24. ust. pras. uznał dokonaną w dniu 8. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 11. października 1921. 10563

Pr. 380/21. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Wyzwolenia” nr. 9. z dnia 8. października 1921. pod tytułami: 1) Artykuł na stronie 6, 7, 8. do słów „W sprawie Awtozakalif” skonfiskowano w całości wraz z tytułem. 2) „Mocła ukraińskiej szkoły” w ustępie od słów „My rozoznawo” do słów „kuli zemskyj”. 3) „Rawszczyna” (str. 21) w ustępie od słów „ta szczo” do słów „ne zobowiazanyj”. 4) na stronie 23. skonfiskowano tytuł od słowa „Poshid”. 5) „Iz dniw zurhy”

w ustępie między słowami „za mnoju” a słowami „wsi moi wiryteli”. 6) „Ne pora” w ustępie między słowami „swoje zytija” a słowami „Nimeckij Michel” zawiera znamiona zbrodni z par. 65a i nadto ad 1 występku z par. 308 uk., uznał dokonaną w dniu 8. października 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl par. 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Lwów, dnia 11. października 1921. 10564

Konkursy.

L. 18962/21. Przy mających się utworzyć w dniu 1. grudnia 1921 państwowych biurach sanitarno-obyczajowych we Lwowie, Przemyślu, Jarosławiu i Drohobyczu są do obsadzenia następujące etatowe posady.

a) we Lwowie: 1. Pomocnika inspektora sanitarno-obyczajowego (lekarza) w VIII ktg. płacy; 1 pomocnika inspektora sanitarno-obyczajowego (lekarza) w VIII ktg. płacy; 1 mikroskopistki w X. ktg. płacy; 1 urzędnika kancelaryjnego w X. ktg. płacy;

b) w Przemyślu: 1 urzędnika kancelaryjnego w IX. ktg. płacy;

c) w Jarosławiu i Drohobyczu po 1 urzędniku kancelaryjnym w X. ktg. płacy.

Podania należy wnieść najdalej do dnia 31. października 1921 do Wojewódzkiego Wydziału zdrowia.

Bliższych szczegółów co do wymaganych warunków zasięgnąć można w Wojewódzkim Wydziale zdrowia we Lwowie (ul. Karmelicka 4) od godziny 12.30 do 13.30. Tamże jest do przejścia instrukcja dla funkcjonariuszy wymienionych biur.

Lwów, dnia 14. października 1921.

Wojewoda
Grabowski wr.

L. 18962/21. Przy mających się utworzyć w dniu 1. grudnia 1921 państwowych biurach sanitarno-obyczajowych we Lwowie, Przemyślu, Jarosławiu i Drohobyczu są do obsadzenia następujące posady funkcjonariuszów kontraktowych:

a) we Lwowie 1 nadzorcy zdrowia w 8 st. płacy niższych funk. państw.; 1 nadzorcy albo nadzorczymi zdrowia w 7 st. płacy niższych funk. państw.; 2 nadzorcy albo nadzorczyń zdrowia w 6 st. płacy niższych funk. państw.; 1 nadzorcy albo nadzorczymi zdrowia w 4 st. płacy niższych funk. państw.

b) w Przemyślu: 1 nadzorcy zdrowia w 6 st. płacy niższych funk. państw.; 1 nadzorcy lub nadzorczymi zdrowia w 5 st. płacy niższych funk. państw.

c) w Jarosławiu i Drohobyczu: po 1 nadzorcy zdrowia w 6 st. płacy niższych funk. państw. i po 1 nadzorcy lub nadzorczymi zdrowia w 4 st. płacy niższych funk. państw.

Bliższych szczegółów co do wymaganych warunków zasięgnąć można w Wojewódzkim Wydziale zdrowia we Lwowie (ul. Karmelicka 4) od godz. 12.30 do 13.30.

Podania należy wnieść najdalej do dnia 31. października 1921 do Wojewódzkiego Wydziału zdrowia.

Lwów, dnia 14. października 1921.

Wojewoda
Grabowski wr.

L. 2195/V. Kuratorjum O. S. L. ogłasza niniejszym konkurs w celu obsadzenia dwóch posad etatowych nauczycieli na nowo otwartym Wydziale drogowym w państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.

Do tego stanowiska przywiązane są pobory przewidziane w ustawie o uposażeniu nauczycieli państwowych szkół średnich i zawodowych z d. 13. lipca 1920, ogłoszonej w Nr. 65 Dz. U. R. P. z dnia 31. lipca 1920 poz. 433 i poz. 435.

Kandydaci winni przedstawić świadectwo 2-go egzaminu rządowego Wydziału inżynierji względnie budownictwa lądowego Politechniki, tudzież dowody przynajmniej kilkuletniej praktyki przy budowie.

Już nadeszły akcje BANKU NARODOWEGO (Rozwój) spieszcie kupować po 850 marek, miejsca sprzedaży: Bank Ziemiań Kopernika 4., Grolle Pańska 11., >Pilot< Batorego 4., >Orzeł Biały< Sapiehy 21., >Rozwój< Mateckiego 7.

Podania ostemplowane, wystosowane do Ministerstwa W. R. i O. P. z dołączeniem krótkiego opisu przebiegu życia, świadectw studjów akademickich i uwierzytelnionych poświadczeń z praktyki zawodowej, kandydaci wnieść mają najpóźniej do 10. listopada 1921 do Kuratorji O. S. L.

Kurator.

Pamięnie młwskie, Walce, Kasry, Gazę, Turbiny, Transmisje, Lokomobile, Motory, Pompy, poleca >PILOT<, Lwów, Batorego 4.

Reklama,

dźwignią
handlu!

Pasy, Motory, Lokomobile, Gatry, Maszyny do obróbki metali, drzewa, Pompy, poleca >PILOT< Lwów, Batorego 4.

KONKURS.

Przy Magistracie miasta Bydgoszczy wakują posady:

a) Geometry zaprzysiężonego, oraz

b) 2–3 techników mierniczych, władających językiem polskim, w słowie i piśmie, obeznanych kompletnie z pracami mierniczymi.

Wynagrodzenie miesięczne ad a) 30.450 mk. do 39.450 mk., ad b) 19.850 mk. do 28.850 mk. (mnoż. ik klasy II.), zależnie od stosunków rodzinnych. Reflektanci zechcą podania nadsyłać do Magistratu miasta Bydgoszczy od dnia 15. listopada br. przy dołączeniu życiorysu i odpisów miarodajnych świadectw. Rownocześnie uprasza się o doniesienie, kiedy objęcie jednego ze stanowisk mogłoby nastąpić, przycem namieria się, że przyjęcie osób, znajdujących się w służbie państwowej lub komunalnej, może nastąpić li tylko za zgodą odnośnej władzy. Koszta przeniesienia wedle umowy.

(—) Łukowski.
Prezydent miasta.

Polskie Biuro Ogłoszeń

„REKORD”

TORUŃ, Krasińskiego 10 b, wejście od ul. Sienkiewicza, ma do sprzedania: Majątki ziemskie, Młyny, Cegielnie, różne Fabryki, sklepy wszelkiego rodzaju, Domy i Gospodarstwa.

KAZYJNE SPRZEDAŻE

Gospodarstwo 35 mórg dobrej ziemi. Inwent. nadkompl. Wszelkie narzędzia do rybołówstwa 1000 mórg dzierz. jeziora. Raki, węgorze i wszelkie rodzaje ryb. — Młyn wodny, 180 mórg ziemi jęczmiennej, budynki maszynowe. Inwent. żywy i martwy kompl. — Młyn motorowy 36 mórg ziemi. Budynki maszynowe. — Młyn motorowy. Bndynki maszynowe. Cena 22 milj. mk. — Parowa Cegielnia w mniejszem mieście. Do tego 40 mórg ziemi. Inwentarz kompl. — Fabryka maszyn rolniczych, przytem ślusarnia i stolarnia z fabryką mebli. — Oprócz tego różne inne młyny i przedsiębiorstwa przemysł., majątki, większe i mniejsze domy, restauracje, sklepy i t. d. Sprzedaje Biuro Ogłoszeń „Rekord”, Toruń, Krasińskiego 10 b, od ul. Sienkiewicza. 10614

Maszyny do obróbki metali. Maszyny do obróbki żelaza. Wszelkie narzędzia ręczne i gospodarcze, Blachy białe, mosiężne, miedziane, kompozycje, cynę angielską i wszelkie inne towary żelazne poleca ze składu

A. M. RIEBSKI, Ska z ogr. odp.

Lwów, ulica Kopernika I. 4.

Od roku 1880 EDMUNDA RIEDLA Lwów, Rntowskiego 2 istniejący handel HERBATE ANGIELSKA w najprzedniejszych gatunkach. 4421